

Kryteria oceny wykonania budżetu

Do oceny wykonania budżetu stosuje się kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych oraz podział części budżetu państwa na następujące grupy:

- I. Części, w których realizowane są dochody i wydatki związane wyłącznie z funkcjonowaniem jednostki budżetowej (np. Rzecznik Praw Obywatelskich, Kancelaria Sejmu, SKO) lub przekazują jednorodne dotacje (np. Kancelaria Senatu, Kancelaria Prezydenta RP).
- II. Części, w których realizowane są dochody i wydatki związane z funkcjonowaniem jednostki budżetowej, przekazywaniem wydatków jednostkom podległym, jak również z których przekazywane są wydatki w formie dotacji do jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek organizacyjnych lub podległych (np. Ministerstwo Finansów – przekazanie wydatków do izb i urzędów skarbowych, urzędów kontroli skarbowej, izb celnych, budżety wojewodów – dotacje dla j.s.t.).
- III. Części, w których dokonywany jest tylko rozdział wydatków (81 – Rezerwa ogólna, 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, 83 – Rezerwy celowe), części związane z obsługą długu publicznego (78 – Obsługa zadłużenia zagranicznego i 79 – Obsługa długu krajowego) oraz część obejmująca tylko dochody (77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa).

Przyporządkowanie poszczególnych części budżetowych do powyższych grup przedstawione zostało w załączniku.

Do oceny wykonania planów finansowych państwowych funduszy celowych (posiadających osobowość prawną, jak i bez osobowości prawnej) oraz agencji stosuje się zasady przewidziane dla części budżetowych zaliczonych do grupy II.

Według odrębnych zasad ocenia się przychody z prywatyzacji oraz przychody i rozchody związane z finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa (cz. 98), a także przychody i rozchody związane z prefinansowaniem zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (cz. 97).

Oceny ogólnej wykonania budżetu dokonuje się po uprzednim ustaleniu ocen częściowych oddzielnie dla dochodów i wydatków.

Dla grupy I przyjmuje się następujące kryteria:

A. Ocena pozytywna stosowana jest w sytuacjach, gdy:

- nie stwierdzono uchybień oraz nieprawidłowości lub gdy uchybienia o charakterze formalnym wystąpiły sporadycznie, nie powodując negatywnych skutków dla budżetu,
- stwierdzone nieprawidłowości nie powodują negatywnych następstw dla budżetu (w przypadku zamówień publicznych ocena ta jest stosowana, gdy ustalone nieprawidłowości nie mają wpływu na rozstrzygnięcia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego). Stwierdzone nieprawidłowości (uchybień), przy zastosowaniu tej oceny, nie powinny nosić również znamion czynów wskazujących na umyślne przekroczenie zasad wykonywania budżetu, zarówno w zakresie dochodów, jak i wydatków. Ponadto ocenę należy stosować w sytuacji, gdy nieprawidłowości w zakresie dochodów i wydatków, wyrażone w ujęciu wartościowym, są mniejsze od kwot wynikających z zastosowania progów określonych w pkt B,
- sprawozdania budżetowe zaopiniowano bez zastrzeżeń lub zastrzeżenia nie dotyczyły nieprawidłowości w sprawozdaniach w zakresie kwalifikowania do grup paragrafów wydatków oraz kwot ogółem (dochodów, należności, zobowiązań lub wydatków) lub zastrzeżenia nie przekraczały progów określonych w pkt B.

B. Ocena pozytywna z zastrzeżeniami stosowana jest, kiedy nie wystąpiły przesłanki oceny negatywnej, a:

- w zakresie dochodów, gdy stwierdzono **nie mniej niż 0,25%** uszczupień dochodów w relacji do dochodów ogółem uzyskanych w danej części, będących następstwem działań niezgodnych z prawem lub zaniechania działań określonych prawem **lub** zastrzeżenia do sprawozdań budżetowych dotyczyły zaniżenia (zawyżenia) **nie mniej niż 0,5%** dochodów lub należności ogółem,
- w zakresie wydatków, gdy stwierdzono **nie mniej niż 0,25%** wydatków ocenionych jako niecelowe lub niegospodarne z punktu widzenia ekonomicznego w relacji do wydatków zrealizowanych ogółem w danej części **lub** gdy stwierdzono, że **nie mniej niż 0,75%** wydatków, w relacji do wydatków ogółem w danej części, dokonanych zostało z naruszeniem prawa, w tym w przypadku zamówień publicznych – gdy stwierdzone nieprawidłowości mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcia dotyczące zamówień (np. nie stosowano przepisów ustawy, dzielono zamówienie na części w celu uniknięcia stosowania ustawy lub procedur udzielania zamówień, nie unieważniono postępowania o udzielenie zamówienia w przypadkach określonych w ustawie itp.),
- zastrzeżenia do sprawozdań budżetowych dotyczyły niewłaściwego zakwalifikowania do grup paragrafów wydatków **nie mniej niż 5%** wydatków w danej grupie **lub** zaniżenia (zawyżenia) **nie mniej niż 0,5%** kwoty ogółem dochodów, należności, wydatków lub zobowiązań.

C. Ocena negatywna stosowana jest:

- w zakresie dochodów, gdy stwierdzono **powyżej 0,75%** uszczupień dochodów w relacji do dochodów uzyskanych ogółem w danej części wynikających z działań niezgodnych z prawem lub zaniechania działań określonych prawem,
- w zakresie wydatków, gdy stwierdzono **powyżej 0,75%** wydatków ocenionych jako niecelowe lub niegospodarne **lub** stwierdzono, że **powyżej 3%** wydatków w relacji do wydatków ogółem w danej części, dokonanych zostało z naruszeniem prawa,
- zastrzeżenia do sprawozdań budżetowych dotyczyły niewłaściwego zakwalifikowania do grup paragrafów wydatków **powyżej 10%** wydatków w danej grupie **lub** zaniżenia (zawyżenia) **powyżej 1%** kwoty ogółem dochodów, należności, wydatków lub zobowiązań.

Dla grupy II przyjmuje się następujące kryteria:

A. Ocena pozytywna stosowana jest w sytuacjach, gdy:

- nie stwierdzono uchybień oraz nieprawidłowości lub gdy uchybienia o charakterze formalnym wystąpiły sporadycznie, nie powodując ujemnych skutków finansowych dla budżetu,
- stwierdzone nieprawidłowości nie powodują negatywnych następstw dla budżetu (w przypadku zamówień publicznych ustalone nieprawidłowości w zakresie stosowania ustawy nie mają żadnego wpływu na dokonane rozstrzygnięcia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego). Stwierdzone nieprawidłowości (uchybienia), przy zastosowaniu tej oceny, nie powinny nosić również znamion czynów wskazujących na umyślne przekroczenie zasad wykonywania budżetu, zarówno w zakresie dochodów, jak i wydatków. Ponadto ocenę stosuje się w sytuacji, gdy nieprawidłowości w zakresie dochodów i wydatków, wyrażone w ujęciu wartościowym, są mniejsze od kwot wynikających z zastosowania progów określonych w pkt B,
- sprawozdania budżetowe zaopiniowano bez zastrzeżeń lub zastrzeżenia nie dotyczyły nieprawidłowości w sprawozdaniach w zakresie kwalifikowania do grup paragrafów wydatków oraz kwot ogółem (dochodów, należności, zobowiązań lub wydatków) lub zastrzeżenia nie przekraczały progów określonych w pkt B.

B. Ocena pozytywna z zastrzeżeniami stosowana jest gdy nie wystąpiły przesłanki oceny negatywnej, a:

- w zakresie dochodów, gdy stwierdzono **nie mniej niż 0,5%** uszczupień dochodów w relacji do dochodów ogółem uzyskanych w danej części, wynikających z działań niezgodnych z prawem lub zaniechania działań określonych prawem,
- w zakresie wydatków, gdy stwierdzono **nie mniej niż 0,75%** wydatków ocenionych jako niecelowe lub niegospodarne – w relacji do wydatków zrealizowanych ogółem w danej części **lub** stwierdzono, że **nie mniej niż 1,75%** wydatków, w relacji do wydatków ogółem w danej części, dokonanych zostało z naruszeniem prawa, w tym w przypadku zamówień publicznych – gdy stwierdzone nieprawidłowości mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcia zamówień; do powyższego progu istotności odnosi się również inne nieprawidłowości wyrażone kwotowo,
- zastrzeżenia do sprawozdań budżetowych dotyczyły niewłaściwego zakwalifikowania do grup paragrafów wydatków **nie mniej niż 5%** wydatków w danej grupie **lub** zaniżenia (zawyżenia) **nie mniej niż 0,5%** kwoty ogółem dochodów, należności, wydatków lub zobowiązań.

C. Ocena negatywna stosowana jest:

- w zakresie dochodów, gdy stwierdzono **powyżej 1,5%** uszczupień dochodów w relacji do dochodów uzyskanych ogółem w danej części, wynikających z działań niezgodnych z prawem lub zaniechań działań określonych prawem,
- w zakresie wydatków, gdy stwierdzono **powyżej 1,75%** wydatków ocenionych jako niecelowe lub niegospodarne – w relacji do wydatków zrealizowanych ogółem w danej części **lub** stwierdzono, że **powyżej 4%** wydatków, w relacji do wydatków ogółem w danej części, dokonanych zostało z naruszeniem prawa, w tym w przypadku zamówień publicznych – gdy stwierdzone nieprawidłowości mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcia zamówień; do powyższego progu istotności odnosi się również inne nieprawidłowości wyrażone w wymiarze kwotowym,
- zastrzeżenia do sprawozdań budżetowych dotyczyły niewłaściwego zakwalifikowania do grup paragrafów wydatków **powyżej 10%** wydatków w danej grupie **lub** zaniżenia (zawyżenia) **powyżej 1%** kwoty ogółem dochodów, należności, wydatków lub zobowiązań.

Dla grupy III przyjmuje się następujące kryteria:

A. Ocena pozytywna stosowana jest, gdy:

- nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości,
- stwierdzono nieprawidłowości o charakterze formalnym lub porządkowym, które nie spowodowały rozdysponowania wydatków ujętych w części budżetu państwa z naruszeniem przepisów prawa, niecelowo lub niegospodarnie, a w przypadku części 77, 78 i 79, gdy stwierdzono nieprawidłowości o charakterze formalnym, które nie miały wpływu na pozyskiwanie dochodów i wydatkowanie środków budżetowych,
- sprawozdania budżetowe zaopiniowano bez zastrzeżeń lub zastrzeżenia nie dotyczyły nieprawidłowości w sprawozdaniach w zakresie kwalifikowania do grup paragrafów wydatków oraz kwot ogółem (dochodów, należności, zobowiązań lub wydatków) lub zastrzeżenia nie przekraczały progów określonych w pkt B.

B. Ocena pozytywna z zastrzeżeniami stosowana jest, gdy nie wystąpiły przesłanki oceny negatywnej, a:

- stwierdzono nieprawidłowości w zakresie pozyskiwania dochodów i wydatkowania środków budżetowych z naruszeniem prawa, niecelowo lub niegospodarnie,
- zastrzeżenia do sprawozdań budżetowych dotyczyły niewłaściwego zakwalifikowania do grupy wydatków **nie mniej niż 5%** wydatków w danej grupie **lub** zaniżenia (zawyżenia) **nie mniej niż 0,5%** kwoty ogółem dochodów, należności, wydatków lub zobowiązań.

C. Ocena negatywna stosowana jest, gdy

- stwierdzone nieprawidłowości miały zasadniczy wpływ na wykonanie budżetu w danej części,
- zastrzeżenia do sprawozdań budżetowych dotyczyły niewłaściwego zakwalifikowania do grup paragrafów wydatków **powyżej 10%** wydatków w danej grupie **lub** zaniżenia (zawyżenia) **powyżej 1%** kwoty ogółem dochodów, należności, wydatków lub zobowiązań.

* * *

Wyliczenie ogólnej oceny wykonania budżetu państwa w danej części klasyfikacji budżetowej przeprowadza się z zastosowaniem poniższych zasad:

1. Dokonać ocen cząstkowych dla dochodów i wydatków.
2. Ustalić istotność (wagę) dochodów (Wd) i wydatków (Ww) dla realizacji budżetu w danej części wg następującego wzoru:

dochody (D) + wydatki (W) = łączna kwota, która podlega ocenie (G)

waga wydatków w kontrolowanej łącznej kwocie

$$Ww = \frac{W}{G} \times 100\%$$

waga dochodów w kontrolowanej łącznej kwocie

$$Wd = \frac{D}{G} \times 100\%$$

Do ocen cząstkowych przyporządkować należy następujące liczby (oceny liczbowe):

pozytywna	5
pozytywna z zastrzeżeniami	3
negatywna	1

3. Liczby określające cząstkowe oceny dotyczące dochodów i wydatków mnoży się przez procentowy wskaźnik wagi odrębnie dla dochodów i wydatków, a następnie uzyskane wielkości dodaje, określając tym samym wynik końcowy **Wk**.

Analogicznie postępujemy w przypadku wyliczenia ogólnej oceny wykonania budżetu państwa w części 85 z zastrzeżeniem, iż nieprawidłowości stwierdzone w podmiotach finansowanych ze środków budżetu państwa za pośrednictwem budżetu wojewody, włącza się do oceny tylko w przypadku, gdy dotyczyły one nieprawidłowości z tytułu nadzoru wojewody nad wydatkowaniem środków dotacji celowych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Relacja stwierdzonych nieprawidłowości do dochodów i wydatków określa się z dokładnością do setnych części po przecinku.

Jednocześnie dopuszcza się możliwość obniżenia lub podwyższenia ogólnej oceny wykonania budżetu o 1 stopień, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości o innym charakterze, których nie można jednoznacznie określić kwotowo lub występują okoliczności uzasadniające podwyższenie oceny. Przy podwyższaniu lub obniżaniu oceny o 1 stopień należy uwzględnić również wyniki innych kontroli prowadzonych przez departament czy delegaturę, które zawierają aspekty finansowe związane z gospodarowaniem środkami budżetowymi ocenianej części w roku budżetowym. Przy tym uwzględnia się oceny cząstkowe zawarte w wystąpieniach pokontrolnych, w zakresie dotyczącym w szczególności:

- nadzoru nad gospodarką finansową, w tym w zakresie: przestrzegania dyscypliny finansów publicznych, wydatkowania środków na wynagrodzenia, gospodarowania środkami przez gospodarstwa pomocnicze, zakłady budżetowe oraz gospodarowania środkami na rachunkach własnych,
- efektywności wykorzystania środków budżetowych, w szczególności, w jakim stopniu zrealizowano zaplanowane zadania.

Zasady ustalania ocen ostatecznych są następujące:

- **pozytywna, gdy wynik końcowy jest równy lub większy od 4,**
- **pozytywna z zastrzeżeniami, gdy wynik końcowy jest większy lub równy 2 a mniejszy od 4,**
- **negatywna, gdy wynik końcowy jest mniejszy od 2.**

Przy ocenie wykonania budżetu państwa w poszczególnych częściach klasyfikacji budżetowej, których dysponentami są ministrowie, uwzględnia się działalność tych ministrów związaną z dysponowaniem środkami publicznymi, które z pominięciem tej części są przekazywane do innych jednostek, np. środki z rezerw celowych na restrukturyzację.

Ocena może być obniżona o 2 stopnie, gdy ocena cząstkowa dochodów lub wydatków jest negatywna, albo jeżeli nie wykonano zaplanowanych zadań.

Przyporządkowanie części budżetowych do poszczególnych grup realizujących podobne zadania budżetowe

A. Grupa I

Kancelaria Prezydenta RP
Kancelaria Sejmu
Kancelaria Senatu
Sąd Najwyższy
Trybunał Konstytucyjny
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
Rzecznik Praw Obywatelskich
Rzecznik Praw Dziecka
Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne
Urząd Zamówień Publicznych
Urząd Regulacji Energetyki
Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
Wyższy Urząd Górniczy
Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
Polski Komitet Normalizacyjny
Urząd Transportu Kolejowego
Rządowe Centrum Legislacji
Samorządowe Kolegia Odwoławcze
Urząd Komunikacji Elektronicznej
Administracja publiczna
Budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa
Łączność
Informatyzacja
Komisja Nadzoru Finansowego
Centralne Biuro Antykorupcyjne
Prokuratura Generalna Skarbu Państwa
Krajowa Rada Sądownictwa

B. Grupa II

Naczelny Sąd Administracyjny
Sądy powszechne
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Krajowe Biuro Wyborcze
Państwowa Inspekcja Pracy
Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Główny Urząd Miar
Państwowa Agencja Atomistyki
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Agencja Wywiadu
Gospodarka
Gospodarka morską
Gospodarka wodna
Integracja europejska
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
Kultura fizyczna i sport
Polska Akademia Nauk

Nauka
Obrona narodowa
Oświata i wychowanie
Praca
Rolnictwo
Rozwój wsi
Rozwój regionalny
Rybołówstwo
Rynki rolne
Skarb Państwa
Sprawiedliwość
Szkolnictwo wyższe
Transport
Turystyka
Środowisko
Sprawy wewnętrzne
Zabezpieczenie społeczne
Sprawy rodziny
Sprawy zagraniczne
Zdrowie
Główny Urząd Statystyczny
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Regionalne Izby Obrachunkowe
Województwa

C. Grupa III

Rezerwa ogólna
Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego
Rezerwy celowe
Obsługa zadłużenia zagranicznego
Obsługa długu krajowego
Środki własne Unii Europejskiej
Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa